

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

Protokolant Jolanta Włostowska

w sprawie **A. K.** ,
w przedmiocie wyroku łącznego,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej,
na posiedzeniu w dniu 22 marca 2024 r.,
w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
kasacji Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego
od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Lubaniu
z dnia 19 grudnia 2022 r., II K 130/21,

**uchyla zaskarżony wyrok łączny i sprawę przekazuje do
ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Lubaniu.**

UZASADNIENIE

W sprawie A.K. , zgodnie z częścią wstępną wyroku łącznego skazanego
prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Lubaniu z dnia 17 czerwca 2003 r., II K 311/02, za czyn z art. 288 § 1 k.k. popełniony w dniu 29 marca 2002 r., za który wymierzono mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
2. Sądu Rejonowego w Lubaniu z dnia 24 sierpnia 2004 r., VI K 171/04, za czyn z art. 158 § 1 k.k. popełniony w dniu 1 stycznia 2003 r., za który wymierzono mu karę 12 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cel społeczny w wymiarze 20 godzin w skali miesiąca, którą to karę postanowieniem Sądu Rejonowego w Lubaniu z dnia 30 marca 2007 r., VI Ko 351/07, zmieniono na karę zastępczą 4 miesięcy i 7 dni pozbawienia wolności;
3. Sądu Rejonowego w Lubaniu z dnia 28 grudnia 2005 r., VI K 526/05, za czyn z art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii popełniony w dniu 21 sierpnia 2005 r., za który wymierzono mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, którą to karę zarządzono do wykonania postanowieniem Sądu Rejonowego w Lubaniu z dnia 22 sierpnia 2007 r., VI Ko 645/07;
4. Sądu Rejonowego w Lubaniu z dnia 29 maja 2006 r., II K 91/06, za czyn z art. 281 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 8 lutego 2006 r., za czyn z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 31 sierpnia 2005 r., za które wymierzono mu karę łączną 2 lat pozbawienia wolności;

Sąd Rejonowy w Lubaniu wyrokiem łącznym z dnia 19 grudnia 2022 r., II K 130/21, połączył karę pozbawienia wolności wymierzoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Lubaniu w sprawie II K 311/02 z karą ograniczenia wolności wymierzoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Lubaniu w sprawie VI K 171/04 i wymierzył skazanemu karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności (pkt I); na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okres odbytej kary w sprawie II K 311/02 Sądu Rejonowego w Lubaniu (pkt II); umorzył postępowanie w zakresie wyroków niepodlegających łączeniu (pkt III); orzekł o kosztach procesu (pkt IV). Powyższy wyrok łączny nie został zaskarżony i uprawomocnił się.

Kasację od tego wyroku łącznego, w trybie art. 521 § 1 k.p.k., wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżył go w całości, na niekorzyść skazanego, zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego:

1. art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k., art. 85 § 1 k.k. w zw. z art. 103 § 1 pkt 3 k.k. w zw. z art. 15 § 2 i 3 k.k.w. i art. 104 § 1 k.k. oraz art. 410 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k., poprzez objęcie – w sytuacji zastosowania w odniesieniu do kary łącznej pozbawienia wolności przepisów o karze łącznej w brzmieniu obowiązującym od dnia 24 czerwca 2020 r. – węzłem kary łącznej kary 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej wobec skazanego A. K. (K.) prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Lubaniu z dnia 17 czerwca 2003 r., II K 311/02 oraz kary 12 miesięcy pozbawienia wolności [powinno być – kary ograniczenia wolności – dopisek Sądu Najwyższego], orzeczonej wobec tego skazanego prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Lubaniu z dnia 24 sierpnia 2004 r., VI K 171/04 i wymierzenie kary łącznej 8 miesięcy pozbawienia wolności, podczas gdy prawidłowa, zgodna z regułami przewidzianymi w art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. art. 410 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k., ocena istnienia warunków do obligatoryjnego orzeczenia kary łącznej, dokonana w oparciu o akta sprawy VI K 171/04 winna była doprowadzić Sąd do ustalenia, że w sprawie tej, z uwagi na brak wydania przez sąd wykonawczy w oparciu o przepis art. 15 § 2 i 3 k.k.w. postanowienia o zawieszeniu postępowania wykonawczego z uwagi na ukrywanie się skazanego i brak możliwości jego ujęcia, nie doszło do wstrzymania biegu przedawnienia wykonania kary ograniczenia wolności orzeczonej wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2004 r., co skutkowało, zgodnie z art. 103 § 1 pkt 3 k.k., z dniem 25 września 2014 r. przedawnieniem jej wykonania i nakazywało umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego w oparciu o przepis art. 572 k.p.k. wobec stwierdzenia braku warunków do wydania wyroku łącznego;

2. art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2141) w zw. z art. 85 § 1 k.k. i art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k., poprzez wydanie rozstrzygnięcia o karze łącznej pozbawienia wolności w oparciu o przepisy obowiązujące po dniu 24 czerwca 2020 r. w sytuacji, gdy wszystkie prawomocne wyroki skazujące dotyczące A. K. (K.), wydane przez polskie sądy, zapadły przed tą datą, tj. do dnia 19 września 2006 r. jako datą

uprawomocnienia się orzeczenia w sprawie II K 91/06 Sądu Rejonowego w Lubaniu, co powoduje, iż zgodnie z treścią art. 81 ust. 1 ww. ustawy zachodzi warunek wyłączający możliwość zastosowania przepisów o karze łącznej w brzmieniu nadanym ustawą nowelizacyjną, gdzie jednocześnie, wbrew wynikającemu z art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 85 § 1 k.k. obowiązkowi ustalenia istnienia warunków do orzeczenia kary łącznej, dokonując nieuprawnionego wyboru jedynie czterech z ośmiu prawomocnych wyroków skazujących, dotyczących A. K. , Sąd Rejonowy w Lubaniu zaniechał dokonania ustaleń co do wszystkich prawomocnych skazań w odniesieniu do A. K. i sprawdzenia istotnych okoliczności faktycznych oraz prawnych z tym związanych, w tym rozstrzygnięcia o regułach intertemporalnych, mających zastosowanie w przedmiotowej sprawie, niezbędnych dla prawidłowego orzekania w przedmiocie wyroku łącznego, czym rażąco naruszył art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k.”. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku łącznego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Lubaniu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. Oczywista zasadność cechuje oba zarzuty kasacji Prokuratora Generalnego.

Przepisy art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k., traktujące o orzekaniu kary łącznej w wyroku łącznym w przypadku spełnienia przesłanek do wydania takiego wyroku, jednocześnie nakładają na Sąd orzekający obowiązek sprawdzenia czy spełnione zostały warunki do orzeczenia kary łącznej w stosunku do osoby prawomocnie skazanej. Wyrok łączny wydaje się bowiem w sytuacji, gdy w stosunku do skazanego wyrokami różnych sądów zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej, które zostały określone przede wszystkim w art. 85 k.k. Sąd Rejonowy w tej sprawie tym wymogom nie sprostął na dwóch płaszczyznach, opisanych w zarzutach kasacji Prokuratora Generalnego.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do drugiego z zarzutów kasacji, gdyż jest to zarzut dalej idący, dotyczący wyboru odpowiedniego stanu prawnego, który należało zastosować w tej sprawie, jak również ustalenia zakresu uprzedniej

karalności skazanego, która wyznacza procesowe ramy postępowania o wydanie wyroku łącznego.

Jak podaje w uzasadnieniu kasacji Prokurator Generalny, analiza podstaw prawnych zastosowanych przez Sąd Rejonowy w Lubaniu podczas wyrokowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego w tej sprawie wskazuje, iż Sąd ten orzekając karę łączną zastosował przepisy w brzmieniu obowiązującym od dnia 24 czerwca 2020 r. W ocenie Sądu Najwyższego świadczy o tym przede wszystkim brak powołania w podstawie prawnej rozstrzygnięcia art. 4 § 1 k.k., co sugeruje, że Sąd Rejonowy orzekał na podstawie przepisów obowiązujących w chwili wydania wyroku. Gdyby bowiem brał pod uwagę inny, wcześniejszy stan prawny, powinno to znaleźć odzwierciedlenie w treści rozstrzygnięcia, poprzez właściwe powołanie reguły względności i wskazanie określonego stanu prawnego, zastosowanego w sprawie.

Powyższe doprowadziło do wydania zaskarżonego wyroku z rażącą obrazą art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 2141; dalej: ustawa nowelizująca). Przepis ten stanowi, że do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie ww. ustawy nowelizującej stosuje się przepisy dotyczące kary łącznej w brzmieniu dotychczasowym, a więc obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że ww. przepis stanowi w stosunku do art. 4 § 1 k.k. *lex specialis*; zawiera zwroty jednoznaczne, które nie odnoszą się do kwestii łączenia kar prawomocnie orzeczonych do dnia 23 czerwca 2020 r. z karami prawomocnie orzeczonymi po tej dacie, natomiast nie wyłącza stosowania art. 4 § 1 k.k. w sytuacji, gdy tylko jedna z kar, których połączenie sąd rozważa w postępowaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego została prawomocnie orzeczona do dnia 23 czerwca 2020 r. albo po tej dacie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2022 r., V KK 46/22; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2021 r., I KZP 2/21, OSNK 2021, z. 11-12, poz. 44).

Jednocześnie trzeba podkreślić, że Sąd wydający wyrok łączny nie dysponuje swobodnym uznaniem w zakresie doboru skazań podlegających łączeniu. Sąd ten

powinien uwzględnić wszystkie skazania odnoszące się do skazanego i stosując się do obowiązujących przepisów objąć węzłem kary łącznej wszystkie kary, które podlegały połączeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2017 r., V KK 91/17). Analiza akt tej sprawy i treść samego zaskarżonego wyroku łącznego prowadzi do wniosku, że Sąd Rejonowy w Lubaniu, procedując w przedmiocie wydania wyroku łącznego, przedmiotem rozważań uczynił jedynie wyroki Sądu Rejonowego w Lubaniu zapadłe w sprawach: II K 311/02, VI K 171/04, VI K 526/05 oraz II K 91/06. Tymczasem z danych o karalności, znajdujących się w aktach sprawy i zgromadzonych przed wydaniem zaskarżonego wyroku (k. 15-16 akt II K 130/21) wynika, że prawomocnych skazań A. K. było więcej (co znajduje potwierdzenie także w danych o karalności załączonych do kasacji, k. 10-14 akt SN). A. K. został skazany następującymi prawomocnymi wyrokami Sądu Rejonowego w Lubaniu:

1. z dnia 22 października 2001 r., II K 363/01, na karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 20 zł każda stawka, za czyn popełniony w dniu 4 maja 2002 r.; postanowieniem z dnia 1 lutego 2012 r. Sąd Rejonowy w Lubaniu umorzył karę grzywny (dane o karalności);
2. z dnia 21 stycznia 2002 r., II K 466/01, na karę łączną 8 miesięcy ograniczenia wolności, obejmującą trzy kary jednostkowe po 3 miesiące ograniczenia wolności za czyny popełnione w okresie od października 2000 r. do marca 2001 r. oraz w dniu 20 lutego 2001 r.; postanowieniem Sądu Rejonowego w Lubaniu z dnia 15 stycznia 2018 r. umorzono postępowanie wykonawcze w przedmiotowej sprawie wobec przedawnienia wykonania kary (dane o karalności);
3. z dnia 17 kwietnia 2002 r., II K 88/02, na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności za czyn popełniony w dniu 4 czerwca 2001 r.; postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2004 r., V Wz 2697/04, Sąd Okręgowy we Wrocławiu warunkowo przedterminowo zwolnił skazanego z odbycia reszty kary pozbawienia wolności; postanowieniem z dnia 27 września 2006 r., IV Kow 273/06/ow, Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze odwołał warunkowe przedterminowe zwolnienie; kara pozbawienia wolności została wykonana w całości (k. 131a, k. 198, k. 237 akt II K 311/02; k. 25 akt II K 130/21, dane o karalności);
4. z dnia 17 czerwca 2003 r., II K 311/02, na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, za czyn popełniony w dniu 29 marca 2002 r.; postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2004

r., V Wz 2697/04, Sąd Okręgowy we Wrocławiu warunkowo przedterminowo zwolnił skazanego z odbycia reszty kary pozbawienia wolności; postanowieniem z dnia 27 września 2006 r., IV Kow 273/06/ow, Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze odwołał warunkowe przedterminowe zwolnienie; postanowieniem z dnia 15 stycznia 2018 r., II Ko 9/18, Sąd Rejonowy w Lubaniu zawiesił postępowanie wykonawcze w sprawie II K 311/02 (k. 6, k. 137, k. 197-198v, k. 237 akt II K 311/02, postanowienie o zawieszeniu postępowania wykonawczego na karcie bez numeru, dane o karalności); 5. z dnia 24 sierpnia 2004 r. (wyrok nakazowy), VI K 171/04, na karę 12 miesięcy ograniczenia wolności za czyn z dnia 1 stycznia 2003 r.; postanowieniem z dnia 30 marca 2007 r., VI Ko 351/07, Sąd Rejonowy w Lubaniu określił i orzekł wobec skazanego karę zastępczą 4 miesięcy i 7 dni pozbawienia wolności w miejsce niewykonanej kary ograniczenia wolności, nastąpiło przedawnienie wykonania kary (k. 132 akt VI K 171/04, k. 69 akt wykonawczych VI Wo 345/04, dane o karalności); 6. z dnia 28 grudnia 2005 r., VI K 526/05, na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat; postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2007 r., VI Ko 645/07, Sąd Rejonowy w Lubaniu, zarządził wykonanie warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności; postanowieniem z dnia 15 stycznia 2018 r., II Ko 8/18, Sąd Rejonowy w Lubaniu zawiesił postępowanie wykonawcze w sprawie VI K 526/05 (k. 57 akt sprawy VI K 526/05, k. 38 akt wykonawczych VI Ko 645/07, postanowienie o zawieszeniu na karcie bez numeru, dane o karalności); 7. z dnia 13 stycznia 2006 r., VI K 513/05, na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności, za czyn popełniony w dniu 2 kwietnia 2005 r.; kara pozbawienia wolności została wykonana w całości (k. 23-24 akt sprawy II K 130/21, dane o karalności); 8. z dnia 29 maja 2006 r., II K 91/06, na karę łączną 2 lat pozbawienia wolności, obejmującą karę roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności (za czyn z dnia 8 lutego 2006 r.) oraz karę 6 miesięcy pozbawienia wolności (za czyn z dnia 31 sierpnia 2005 r.); postanowieniem z dnia 15 stycznia 2018 r., II Ko 10/18, Sąd Rejonowy w Lubaniu zawiesił postępowanie wykonawcze w sprawie II K 91/06 (k. 146-147, k. 170 akt II K 91/06, postanowienie o zawieszeniu na karcie bez numeru, dane o karalności).

Mając na względzie powyższe ustalenia trzeba zauważyć, że skoro wobec A.K. wszystkie kary zostały prawomocnie orzeczone przed dniem 24 czerwca 2020 r., to

Sąd Rejonowy w Lubaniu zobligowany był do stosowania przepisów o karze łącznej w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r. Ponadto, przedmiotem swoich rozważań winien był uczynić nie wybrane przez siebie cztery prawomocne wyroki skazujące, a wszystkie wyroki, które zapadły wobec skazanego i zostały wydane przez sądy polskie – Sąd Rejonowy w Lubaniu.

Z uwagi na uprawomocnienie się do dnia 19 września 2006 r. wszystkich wyroków skazujących wydanych w stosunku do A. K. , na Sądzie Rejonowym ciążył obowiązek ustalenia, które z obowiązujących do dnia 23 czerwca 2020 r. przepisów o karze łącznej winny znaleźć zastosowanie w przedmiotowej sprawie: czy te obowiązujące do dnia 30 czerwca 2015 r., czy późniejsze. Punktem odniesienia dla oceny, który reżim orzekania kary łącznej w wyroku łącznym zastosować w sprawie, należało uczynić regułę z art. 4 § 1 k.k., czyli względność ustawy dla sprawcy. W kasacji słusznie nie wykluczono, z powołaniem się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2023 r. (IV KK 559/21, ONSK 2023, z. 3, poz. 14), że zasady orzekania kary łącznej, wynikające z przepisów Rozdziału IX Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 23 czerwca 2020 r., mogą mieć zastosowanie - na zasadach określonych w art. 4 k.k. - także w przypadku, gdy wszystkie kary zostały prawomocnie orzeczone przed dniem 1 lipca 2015 r. (art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19)". Dokonanie ustaleń, która ustawa będzie w tej sprawie względniejsza dla sprawcy powinno mieć miejsce przy uwzględnieniu także pozostałych wyroków jednostkowych wydanych wobec skazanego a nie jedynie tych ujętych w części wstępnej zaskarżonego wyroku łącznego (należy przy tym zauważyć, że w stosunku do niektórych kar orzeczonych tymi wyrokami doszło już do przedawnienia ich wykonania).

Przy ponownym orzekaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego Sąd powinien mieć także na względzie fakt, że wobec skazanego wydano Europejski Nakaz Aresztowania zmierzający do przekazania go do Polski w celu wykonania kar prawomocnie orzeczonych w sprawach Sądu Rejonowego w Lubaniu II K 311/02, VI K 526/05 i II K 91/06 (postanowienie Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 27

lutego 2018 r., III Kop 177/08 – postanowienie wpięte do akt sprawy II K 311/02, bez numeracji), a postępowania wykonawcze zostały w tych sprawach zawieszone (wspomniany Europejski Nakaz Aresztowania został wydany w miejsce dwóch ENA wydanych w latach 2008 i 2009). Należałoby zatem ustalić powody dla których wspomniany ENA nie został dotychczas wykonany. Fakt, że nie doszło do przekazania skazanego do Polski na podstawie ww. ENA nie przesądza jeszcze o niedopuszczalności wydania wyroku łącznego w tej sprawie, obejmującego kary wskazane w ENA. Sąd ponownie orzekający w przedmiocie wydania wyroku łącznego powinien natomiast mieć w polu widzenia skutki ochrony skazanego wynikającej z zasady specjalności, wyrażonej w art. 607e § 1 k.p.k. Niezrzeczenie się przez skazanego ochrony wynikającej z tej zasady lub nieuzyskanie zgody państwa wykonania ENA na ustanie tej ochrony stanowi przesłankę ujemną dla orzeczenia kary łącznej obejmującej kary pozbawienia wolności, wymierzone za przestępstwa inne niż te, które stanowiły podstawę przekazania skazanego na podstawie Europejskiego Nakazu Aresztowania (por. m.in.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2020 r., II KK 2/20).

Podsumowując, słuszny jest zarzut kasacji, że orzekając w dniu 19 grudnia 2022 r. w przedmiocie wydania wyroku łącznego w oparciu o przepisy dotyczące kary łącznej w brzmieniu obowiązującym w dacie wyrokowania, Sąd Rejonowy w Lubaniu dopuścił się nie tylko rażącej i mającej istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia obrazy art. 81 ust. 1 ustawy nowelizującej, ale równocześnie, wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k. (w zw. z art. 85 § 1 k.k.), ustalając warunki orzeczenia wyrokiem łącznym o karze łącznej pozbawienia wolności, dokonując nieuprawnionego wyboru czterech z ośmiu prawomocnych wyroków skazujących dotyczących A. K. , zaniechał dokonania ustaleń co do wszystkich prawomocnych skazań i sprawdzenia istotnych okoliczności faktycznych oraz prawnych z tym związanych, w tym rozstrzygnięcia o regułach intertemporalnych, mających zastosowanie w przedmiotowej sprawie, niezbędnych dla prawidłowego orzekania w przedmiocie wyroku łącznego, czym rażąco naruszył art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k.

Trzeba przy tym dodatkowo zaznaczyć, że Sąd Rejonowy nie uzyskał akt głównych i wykonawczych dotyczących wyroków skazujących wydanych w stosunku

do A. K. zapadłych w sprawach Sądu Rejonowego w Lubaniu o sygnaturach: II K 363/01, II K 466/01, II K 88/02, VI K 513/05, co powoduje, iż swoim działaniem również rażąco naruszył art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2007 r., III KK 125/07).

Niezależnie od przyczyn wskazanych dotychczas, zaskarżony wyrok łączny należało uchylić jeszcze z innego powodu, mianowicie ze względu na oczywistą zasadność pierwszego zarzutu kasacji. Sąd Rejonowy rażąco naruszył prawo także w obrębie zapadłego rozstrzygnięcia, stosując przepisy o możliwości łączenia kar w aktualnym brzmieniu i łącząc kary jednostkowe wymierzone skazanemu w sprawach II K 311/02 i VI K 171/04, w sytuacji, gdy kara orzeczona tym drugim wyrokiem (VI K 171/04) nie mogła być już wykonana, bowiem doszło do przedawnienia jej wykonania.

Jak wynika z analizy akt ww. sprawy, wyrokiem nakazowym z dnia 24 sierpnia 2004 r., VI K 171/04, Sąd Rejonowy w Lubaniu uznał A. K. za winnego popełnienia czynu z art. 158 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę 12 miesięcy ograniczenia wolności, połączoną z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze po 20 godzin miesięcznie. Nadto Sąd ten zwolnił oskarżonego od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych i nie wymierzył mu opłaty (k. 132 akt VI K 171/04). Wyrok ten uprawomocnił się z dniem 25 września 2004 r. (k. 137 akt VI K 171/04). Postanowieniem z dnia 30 marca 2007 r., VI Ko 351/07, Sąd Rejonowy w Lubaniu określił i orzekł wykonanie wobec skazanego A. K. kary zastępczej 4 miesięcy i 7 dni pozbawienia wolności w miejsce niewykonanej w całości kary 12 miesięcy ograniczenia wolności (k. 69 akt wykonawczych VI Wo 345/04). Z uwagi na niestawienie się skazanego w wyznaczonym terminie do właściwej jednostki penitencjarnej celem odbycia zastępczej kary pozbawienia wolności, postanowieniem z dnia 11 października 2007 r., VI Ko 979/07, Sąd Rejonowy w Lubaniu postanowił poszukiwać A. K. listem gończym (k. 86-90 akt wykonawczych VI Wo 345/04). Czynności poszukiwawcze skazanego nie przyniosły pozytywnego rezultatu, zaś w dniu 14 listopada 2008 r. przewodniczący Wydziału Grodzkiego Sądu Rejonowego w Lubaniu stwierdził brak podstaw do występowania z wnioskiem o wydanie wobec A. K. Europejskiego Nakazu Aresztowania celem

odbycia kary w przedmiotowej sprawie (k. 102 akt wykonawczych VI Wo 345/04). Postanowieniem z dnia 20 stycznia 2023 r., VI Ko 979/07, Sąd Rejonowy w Lubaniu uchylił poszukiwania skazanego listem gończym, wskazując, iż w sprawie doszło do przedawnienia wykonania kary zastępczej (k. 124 akt wykonawczych VI Wo 345/04).

Mając na względzie reguły rządzące przedawnieniem wykonania kary i wstrzymaniem biegu tego przedawnienia (art. 103 § 1 k.k., art. 104 § 1 k.k., art. 15 § 2 i 3 k.k.w.), w sprawie VI K 171/04 możliwym było wykonanie orzeczonej wobec A.K. kary ograniczenia wolności (w tym również orzeczonej w formie zastępczej) jedynie do dnia 25 września 2014 r. Jak stanowi bowiem przepis art. 103 § 1 pkt 3 k.k., nie można wykonać kary ograniczenia wolności, jeżeli od uprawomocnienia się wyroku upłynęło lat 10. Jednocześnie w sprawie tej nie doszło do zawieszenia postępowania wykonawczego, co skutkowało tym, iż nie doszło do wstrzymania biegu przedawnienia wykonania kary orzeczonej wobec skazanego A. K. , o którym mowa w art. 104 § 1 k.k. Sam fakt wydania przez Sąd prowadzący postępowanie wykonawcze postanowienia o poszukiwaniu skazanego listem gończym, co wskazuje na zaistnienie przesłanki faktycznej w postaci ukrywania się skazanego, nie stanowi jeszcze o wstrzymaniu biegu przedawnienia wykonania kary ograniczenia wolności. Niezbędnym jest bowiem w takiej sytuacji wydanie przez Sąd prowadzący postępowanie wykonawcze postanowienia o zawieszeniu tego postępowania, zawierającego wskazanie podstawy prawnej, jak i faktycznej w postaci określenia długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej prowadzenie postępowania wykonawczego. Dopiero z tą chwilą następuje bowiem nie tylko procesowe, ale i materialne ziszczenie się warunku pozwalającego na wstrzymanie biegu przedawnienia wykonania kary. W orzecznictwie trafnie wskazuje się, że spoczywanie biegu przedawnienia w razie zawieszenia postępowania wykonawczego zachodzi tylko wtedy, gdy zawieszenie to zostało spowodowane uchylaniem się skazanego od wykonania kary (art. 15 § 3 k.k.w.). Niemożność ujęcia skazanego, stanowiąca przesłankę zawieszenia postępowania wykonawczego, nie musi oznaczać, że skazany uchyla się od wykonania kary, a może być spowodowana innymi przyczynami. Pobyt skazanego za granicą przez czas dłuższy może upoważniać do uznania, że zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca postępowanie wykonawcze, nie musi to jednak być równoznaczne z uchylaniem się

od wykonania kary. Jak słusznie podkreślono w kasacji, okoliczności i powody wyjazdu skazanego za granicę należy ustalić przy ocenie motywów jego zachowania się, zwłaszcza w perspektywie odbywania przez niego kary (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 stycznia 2012 r., II AKZw 1378/11; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 1995 r., I KZP 35/95, OSNKW 1996, z. 1-2, poz. 2).

Takiego zaś rozstrzygnięcia w trakcie trwania całego postępowania wykonawczego nie wydał Sąd Rejonowy w Lubaniu. Tej okoliczności z kolei nie wziął pod uwagę Sąd Rejonowy, który, mimo iż dysponował aktami sprawy VI K 171/04 wraz z aktami wykonawczymi, nie dokonał ich analizy pod kątem możliwości wykonania wobec A. K. kary 12 miesięcy ograniczenia wolności i błędnie uznając, że kara ta w dacie wyrokowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego nadal podlega wykonaniu, połączył ją z karą 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczoną w sprawie II K 311/02 Sądu Rejonowego w Lubaniu i orzekł jako karę łączną karę 8 miesięcy pozbawienia wolności. Tym samym, Sąd Rejonowy w Lubaniu doprowadził do sytuacji, że kara ograniczenia wolności, niepodlegająca – zgodnie z art. 103 § 1 pkt 3 k.k. – wykonaniu, ponownie została wprowadzona do wykonania.

Brak warunków do wydania wyroku łącznego w wyrozumieniu art. 572 k.p.k. należało zatem powiązać nie tylko z naruszeniem art. 85 § 1 k.k., lecz również z nieuwzględnieniem przez Sąd orzekający uwarunkowań wynikających z art. 103 § 1 pkt 3 k.k. oraz art. 15 § 2 i 3 k.k.w. w odniesieniu do kary ograniczenia wolności orzeczonej prawomocnym wyrokiem w sprawie VI K 171/04 Sądu Rejonowego w Lubaniu.

Opisane powyżej uchybienia Sądu Rejonowego w Lubaniu miały charakter rażący, jak również w sposób istotny wpłynęły na treść zaskarżonego wyroku łącznego.

Przeprowadzając postępowanie ponownie Sąd Rejonowy wnikliwie ustali zakres wcześniejszej karalności skazanego, zgromadzi akta spraw objętych postępowaniem w przedmiocie wyroku łącznego, rozważy jaki stan prawny należy zastosować w tej sprawie i w konsekwencji rozstrzygnie w przedmiocie wyroku łącznego wobec skazanego A. K. , czyniąc zadość przepisom prawa materialnego i procesowego.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w sentencji wyroku.

[J.J.]

[a]